

Strategiplan 2021-2025 for den kommunale rottebekæmpelse i Aalborg Kommune

Indledning.....	2
Temaer for strategiplanen.....	2
Tema A – Kvalitets- og Miljømål.....	3
Indsatsområde – Kvalitet.....	3
Indsatsområde – Miljø.....	4
Tema B – Den administrative forvaltning.....	4
Indsatsområde – De digitale værktøjer.....	4
Tema C: Sikring og forebyggelse af kloakrotter.....	5
Indsatsområde – Tilsynet.....	6
Tema C – Sikring og forebyggelse mod kloakrotter.....	6
Indsatsområde – Aalborg Forsyning.....	7
Indsatsområde: Den kommunale forvaltning.....	7
Tema D – Forebyggelse med hjælp fra den aktive borger.....	7
Indsatsområde: information, kampagner og generel formidling.....	7
Hvordan vil vi følge op på strategiplanens intentioner?.....	7
Udviklingen i antallet af rotteanmeldelser.....	8

Indledning

Aalborg Kommunes Strategiplan, version 2 for den kommunale rottebekæmpelse 2021-2025 har til formål at udstikke retningen for den kommunale rottebekæmpelse for de kommende år. Strategiplanen skal blandt andet danne rammerne for kommunens handlingsplan for rottebekæmpelse.

I Strategiplan, version 1, 2016-2019 for den kommunale rottebekæmpelse var der fokus på indsatsområder, som skulle være med til at styrke en god og effektiv service samt kvalitet og miljøbevidsthed indenfor rottebekæmpelsen. Disse mål er fortsat i den kommende strategiplan, men med endnu større fokus på miljøbevidsthed i anvendelsen af gift, fokus på omlægning til giftfri bekæmpelse i byzone, samt kontrol med private sikringsordningers anvendelse af gift.

Strategiplanen, som således fastlægger de overordnede temaer for den kommunale rottebekæmpelse, vil blive evalueret forud for handlingsplanen hvert fjerde år.

I strategiplanen for den kommunale rottebekæmpelse er der givet en kort redegørelse for, hvorfor de enkelte temaer er valgt samt hvilke indsatsområder, som vurderes mest relevante for de enkelte temaer. I strategiplanen gives der en kort præsentation af de enkelte tiltag, som der vil være fokus på i kommende handlingsplaner. Handlingsplanen vil fremadrettet blive opdateret én gang årligt.

Sidst i denne strategiplan er der givet et kort overblik over udviklingen i antallet af rotteanmeldelser siden 2007 og med kommunens forventninger til de fremtidige tal. Miljø vil fortsat arbejde på at få antallet af rotteanmeldelser ned ved at fokusere på forebyggelse i hver enkel rottesag, lave kampagner på udvalgte indsatsområder inkl. øget information til borgere og erhvervsvirksomheder, samt sørge for øget samarbejde med både eksterne og interne samarbejdspartnere.

Temaer for strategiplanen

Med udgangspunkt i, at målet for den kommunale rottebekæmpelse er en effektiv bekæmpelse med høj kvalitet og miljøfokus, en god og effektiv service samt en forebyggende indsats, har Miljø- og Energiforvaltningen valgt at fokusere på følgende temaer de kommende 4 år.

Tema A – Kvalitets- og Miljømål

Tema B – Den administrative forvaltning

Tema C – Sikring og forebyggelse mod kloakrotter

Tema D – Forebyggelse med hjælp fra borgeren

For hvert af de ovenstående temaer er der inden for hvert tema angivet de indsatsområder og tiltag, som vil have en fremtrædende rolle for den kommende strategiplansperiode:

Tema A: Kvalitets- og Miljømål			
Kvalitet		Miljø	
Serviceniveau		Miljøbevidst brug af gift	
Tema B: Den administrative forvaltning			
De digitale værktøjer		Tilsynet	
Optimering af digital registrering	Den elektroniske anmeldelse	Håndhævelse	Kontrol med bekæmpelsen
Tema C: Sikring og forebyggelse af kloakrotter			
Aalborg Forsyning		Den kommunale forvaltning	
Sikring af kloakker ved anlægsarbejder		Rottespærre på kommunale institutioner	Rottespærre på private institutioner
Tema D: Forebyggelse med hjælp fra borgeren			
Udbygning af hjemmeside		Kampagner på udvalgte indsatsområder	
		Informationsmateriale til udlevering	

Tema A – Kvalitets- og Miljømål

Det grundlæggende mål for temaet "Kvalitets- og Miljømål" er at sikre en tilstrækkelig høj kvalitet i den udførte bekæmpelse, og at bekæmpelsen foretages miljøbevidst. Derfor vil der være fokus på at definere den rottebekæmpelse, som Aalborg Kommune vil tilbyde deres borgere og virksomheder samt at have fokus på hensigtsmæssigt brug af gift i både den kommunale og private bekæmpelse.

Indsatsområde – Kvalitet

Kommunen er ansvarlig for den effektive rottebekæmpelse i hele kommunen. Her er det afgørende, at kommunen indenfor de lovgivningsmæssige rammer er bevidst om, hvilket serviceniveau kommunens borgere og erhvervsliv bliver mødt med, når der er problemer med rotter.

I Aalborg Kommune er den kommunale rottebekæmpelse lagt ud til ekstern leverandør. Derfor er det vigtigt, at forventningerne til serviceniveauet og den praktiske udførelse er afstemt i udbud for kommunal rottebekæmpelse. Opgaven har netop været i udbud for de næste 4 år med mulighed for forlængelse yderligere 2 år. Ved udbuddet har der været stort fokus på kvalitet i rottebekæmpelsen, herunder parametre som miljøbevidst anvendelse af gift, giftfri bekæmpelse, god service for borgere og virksomheder samt information om forebyggende tiltag for den enkelte borger.

Indsatsområde – Miljø

Bekæmpelse er oftest symptombehandling, og for varige løsninger af et rotteproblem skal årsagen til forekomsten og nødvendige afhjælpende foranstaltninger ske samtidig med, vi får bekæmpet rotterne.

Brug af rottegift i bekæmpelsen er den hyppigste anvendte bekæmpelsesløsning. Som nævnt under indsatsområde "kvalitet", så er der kommet skrappe restriktioner på brug af rottegift til bekæmpelse af rotter. Baggrunden for disse stramninger er bl.a. generelle bekymringer for brugen af rottegift på EU-plan, men også opdagelsen af alarmerende mængder af rottegift i vores rovfugle, ugle og rovpattedyr (rapporter fra DMU 2010 og 2015). Dette må nødvendigvis give anledning til, at vi tager vores brug af rottegifte op til revision. Resistensundersøgelser har dog vist, at der i Aalborg Kommune ikke er problemer med resistente rotter.

I gennem de sidste 4 år i Aalborg Kommune har det vist sig, at den kommunale bekæmpelse i mange tilfælde kan udføres lige så effektivt ved anvendelse af klappælder. Erfaringen viser således et skift fra anvendelse af klappælder i ca. 20 % af anmeldelserne i 2016 til nu godt 60 %. Erfaringerne viser også, at gift kun er mere effektivt i sager med mange rotter, f.eks. på landbrug, i forbindelse med virksomheder med affaldsoplæg og lign. steder.

Hvis der analyseres på data for anmeldelser i byzone, viser det sig, at op mod 90% af bekæmpelsen kan foretages med klappælder. I denne strategiplan er derfor lagt vægt på, at al bekæmpelse i byzone som udgangspunkt foretages uden gift. Hvis der ønskes at bruge gift i byzone, skal Miljø- og Energiforvaltningen inddrages, og i samarbejde med den enkelte rottebekæmper vurdere, om det er nødvendigt at anvende gift i den enkelte sag. Dette gælder også for den private bekæmpelse.

Miljø- og Energiforvaltningen erkender dog, at rottebekæmpelsen til stadighed støder på situationer, hvor rottegiften fortsat er den mest optimale bekæmpelsesløsning. I de situationer, hvor rottegiften vurderes som bedste bekæmpelsesløsning, er det vigtigt, at man søger en målrettet og ansvarsbevidst brug af giften, som vil minimere de miljømæssige konsekvenser.

Miljø- og Energiforvaltningen vil fremadrettet øge tilsynet med brug af gift i rottebekæmpelsen således, at der fremadrettet vil blive ført hyppig og regelmæssig kontrol. Dette gælder både for den kommunale og private rottebekæmpelse. Tilsynet omkring valg af den gift i henhold til resistensstrategien vil være i øget fokus, dette gælder f.eks. også omkring valg af stærkere gifte og trædegifte, som kun må bruges efter aftale med Aalborg Kommune.

Tema B – Den administrative forvaltning

Det grundlæggende mål for temaet "Den administrative forvaltning" er, at den administrative kommunale rottebekæmpelse opnår en effektiv brug af de digitale værktøjer til modtagelse af anmeldelser og registrering af alle foretagne handlinger i den praktiske og administrative håndtering af de enkelte anmeldelsessager. De digitale systemer anvendes også til at føre regelmæssig kontrol med bl.a. giftanvendelse i både kommunal og privat bekæmpelse. Et andet mål for samme tema er, at man i den administrative forvaltning har fokus på sikring af en effektiv rottebekæmpelse af høj kvalitet, samt at man i forvaltningen bistår den praktiske bekæmpelse med den nødvendige bistand i form af generel håndhævelse af lovgivningen på området.

Indsatsområde – De digitale værktøjer

I dag skal alle informationer og handlinger foretaget i den enkelte rottebekæmpelse indrapporteres til Miljøportalens "Rottereden". I Miljø- og Energiforvaltningen benyttes programmet "Driftweb" til registrering af disse oplysninger. For at kunne sikre en tilstrækkelig opfølgning på den fremtidige rottebekæmpelse er der

i administrationen behov for yderligere optimering af de digitale hjælpemidler. Dette sker ved indkøb af rapportmodul til "Driftweb" til udtræk af giftforbrug, årsag til rottetilhold, bekæmpelseslængde, antal sager pr. bekæmper mv. Herved kan fokus øges på kontrol af kvaliteten i den kommunale rottebekæmpelse.

I dag kan borgere anmelde rotter elektronisk døgnet rundt via kommunens hjemmeside. Borgere vil dog også fortsat have mulighed for at benytte vores telefonservice, da vi har erfaring med at;

- Digitale løsninger kan være svært for folk, som ikke er vant til at håndtere sådanne systemer.
- Den direkte dialog i svære sager minimerer antallet af klager.
- Der i mange tilfælde, kan ydes en første hjælp, som får borgeren beroliget og forberedt inden bekæmperen møder op.
- Den direkte brugerkontakt er nyttig i forhold til vejledning om forebyggende tiltag og i forhold til tilsynet med bekæmpelsen.

Tema C: Sikring og forebyggelse af kloakrotter

Målet med "Sikring og forebyggelse af kloakrotter" er at få skabt fokus på tiltag, som kan være med til at bidrage til en minimering af de gener, som rotter fra kloakkerne ofte forårsager. Det er en kendsgerning, at rotter trives fint i vores kloakker, men der er ikke et lovkrav, der påbyder kommunerne eller kloakforsyning at bekæmpe rotter i kloakken. Målet er at få igangsat initiativer, som kan bidrage til at minimere de gener, som opstår, når rotter får adgang til overfladen eller vores boliger via defekte kloakker.

Indsatsområde - Sikring af kloakker ved anlægsarbejder

I byerne lever rotterne for en stor dels vedkommende i kloakkerne. Hvis kloakkerne var tætte og grundejere sikrede deres egne afløbsinstallationer, ville vi have et effektivt system, som kunne holde rotterne inde.

Derfor vil Aalborg Kommune, Miljø- og Energiforvaltningen have fokus på den indsats, der skal være medvirkende til en hurtig, god og effektiv bekæmpelses- og sagsbehandlingspraksis i forbindelse med rotteanmeldelser forårsaget af kloakrotter.

Indsatsområde – rottespærre på kommunale og privat institutioner

Med bekendtgørelsen om forebyggelse og bekæmpelse af rotter af 26. juni 2012 blev der indført krav om, at kommunerne skulle opsætte rottespærre på kommunale stikledninger, som fører ind til de kommunalt ejede institutioner og plejehjem, dvs. vuggestuer, børnehaver, skoler og plejehjem. Opgaven er afsluttet i 2020, og der er opsat rottespærre på 224 offentlige ejendomme. Opsætning af rottespærre er vurderet til teknisk ikke-mulig på 6 ejendomme, 3 ejendomme mangler sikring, bl.a. pga. igangværende separatkloakering og 8 ejendomme har ikke fået opsat rottespærre, fordi ejendommen f.eks. har været tilsluttet eget spildevandsanlæg, ikke har haft afløb, eller har haft pumpeanlæg inden udledning til offentlig kloak.

Der er efterfølgende kommet krav i rottebekendtgørelsen om, at Kommunen skal tilbyde private, statslige og regionale institutioner, skoler, plejehjem og hospitaler samme rottesikring. Da der er tale om et tilbud, kan den enkelte grundejer selv vælge at tage imod eller afvise ydelsen. Der er kommet tilbagemelding fra 87 private institutioner og skoler om ønske til opsætning af rottespærre. Heraf er foreløbigt 57 gennemført, i 8 tilfælde er det ikke teknisk muligt eller der er ikke indsendt kloaktegninger til Kommunen. De sidste ejendom mangler og vil blive opsat inden udgangen af 2021.

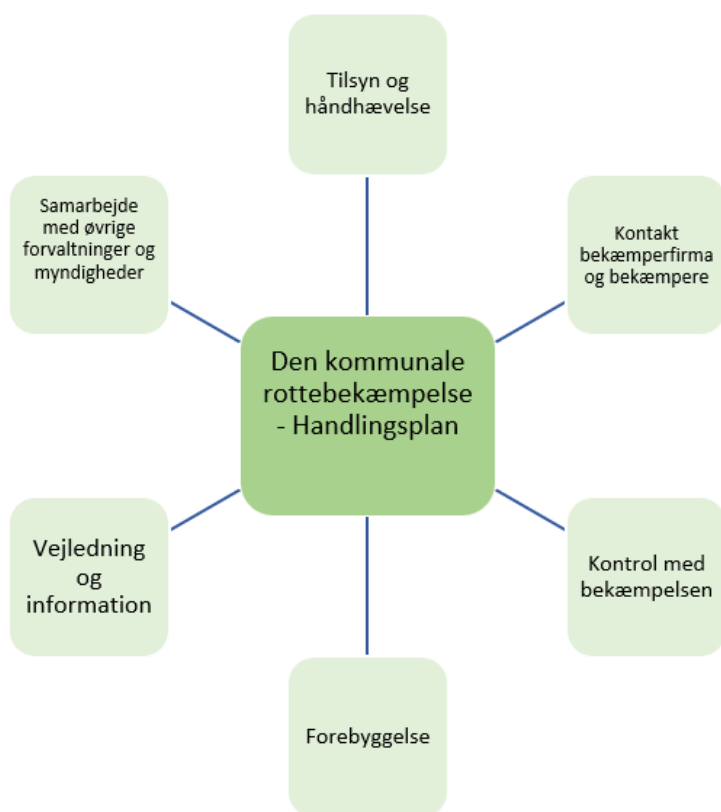
Miljø- og Energiforvaltningen vil løbende opdatere hvilke private ejendomme, som er omfattet af tilbuddet om rottespærre. Dette udføres samtidigt med service på rottespærreerne. Hvert 4. år indhentes oplysninger om evt. nye ejendomme omfattet af tilbuddet.

Indsatsområde – Tilsynet

Figuren nedenfor giver et overblik over de primære opgaver, som forbindes med den administrative forvaltning af den kommunale rottebekæmpelse.

Indsatsen omkring håndhævelse og forebyggelse er en vigtig parameter for at få fjernet årsagerne til rottetilhold f.eks. ved kloakdefekter, utilstrækkelig sikring af bygninger og dyrehold samt renholdelse af ejendomme. De sidste 4 år har vist, at der kan gøres en stor forskel ved at holde fokus på området, og tiltagene skal derfor fortsætte fremadrettet.

Der er i 2021 blevet afsat yderligere ressourcer i den administrative forvaltning pga. flere rotteanmeldelser, og der skal desuden fremadrettet være øget fokus på kontrol af anvendelse af gift i både den kommunale og private rottebekæmpelse. Kontrollen skal udføres som stikprøvekontrol af privat bekæmpelse og udtræk fra den digitale registrering i "Driftweb".



Tema C – Sikring og forebyggelse mod kloakrotter

Det er en kendsgerning at rotter trives fint i vores kloakker, men der er ikke et lovkrav, der påbyder kommunerne eller forsyningerne at bekæmpe rotter i kloakken. Problemer med kloakrotter oplever vi først,

når rotterne finder svagheder på de offentlige og private ledninger, og de dermed kan komme op på overfladen og ind i vores boliger.

Indsatsområde – Aalborg Forsyning

Miljø- og Energiforvaltningen har gennem et øget samarbejde med Aalborg Forsyning gennem de sidste 4 år, oplevet at rotter på overfladen begrænses, når der igangsættes rottebekæmpelse i kloakkerne inden f.eks. større separatkloakeringsprojekter samt ved omlægning og reparation af kloakker. Målet er at få igangsat yderligere initiativer, som kan bidrage til at minimere de gener, som opstår, når rotter får adgang til overfladen og/eller vores boliger. Intakte kloakker og med korrekt sløjfning af ledningsdele, som ikke længere er i brug, er den bedste måde at reducere antallet af kloakrotter. Derfor vil Miljø- og Energiforvaltningen i samarbejde med Aalborg Forsyning arbejde for, at vores kloakker er intakte og i en stand så rotternes levesteder i kloakken minimeres.

Indsatsområde: Den kommunale forvaltning

Tema D – Forebyggelse med hjælp fra den aktive borger

Målet med temaet ”Forebyggelse med hjælp fra den aktive borger” er, at borgerne så vidt muligt inddrages aktiv i bekæmpelsen og særligt i forebyggelsen af rotter på egen grund. Aalborg Kommune ønsker med dette tema at skabe den mere proaktive borger i forhold til forebyggelsen af rotter.

Indsatsområde: information, kampagner og generel formidling

Ifølge bekendtgørelsen om forebyggelse og bekæmpelse af rotter nr. 913 er det et krav til alle grundejere, at man skal rottesikre og renholde sin ejendom (herunder brønde og stikledninger) således, at rotters levemuligheder på ejendommen begrænses mest muligt.

Rotterne er der oftest, fordi vi giver rotterne plads og lyst til at slå sig ned i vores omgivelser. Når vi ser rotterne i vores omgivelser og særligt, når de ses på privat grund, anmelder vi det til kommunen. En effektiv bekæmpelse af rotterne kan dog som oftest ikke ske uden den enkelte borgers aktive deltagelse særligt med henblik på at foretage de nødvendige foranstaltninger, så rotterne ikke kommer igen. Ligeledes kan den enkelte borger, som ikke har oplevet at have rotter, med få tiltag undgå eller minimere risikoen for, at deres bolig skulle blive næste sted rotterne slår sig ned. Foranstaltninger som f.eks. tætning af boligen, udbedring af defekter på kloak og tagedløb, ændret adfærd med hensyn til fodring af høns og havens fugle etc.

Miljø- og Energiforvaltningen vil sikre, at borgere, som har problemer med rotter eller er bange for at få problemer med rotter, altid kan blive mødt med god og grundig information og vejledning om forebyggelse af rotter, når de har kontakt til den kommunale rottebekæmpelse. Der vil blive lagt vægt på både den telefoniske vejledning samt på udarbejdelse af pjecer/flyers til udlevering til borgerne. Miljø- og Energiforvaltningen vil også lave generelle oplysningskampagner til kommunens borgere om f.eks. grundejernes egne forpligtigelser med hensyn til rottesikring og renholdelse.

Hvordan vil vi følge op på strategiplanens intentioner?

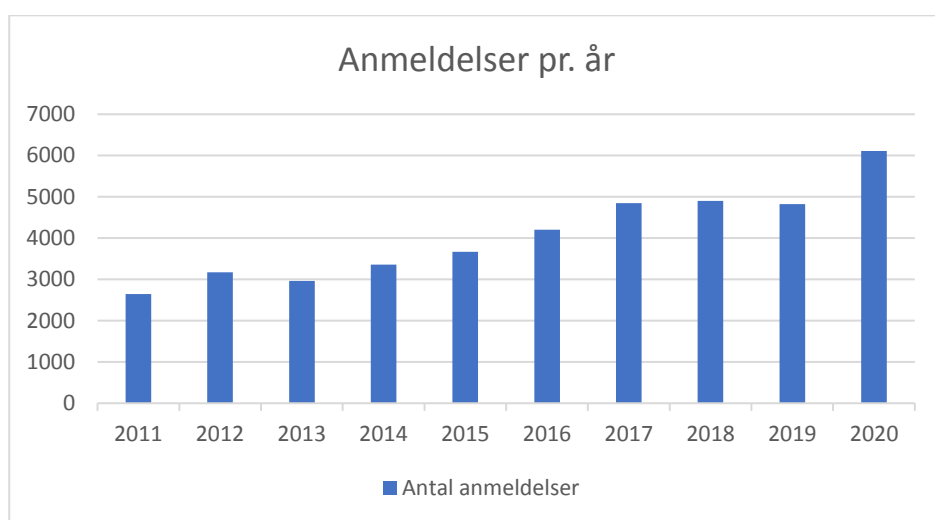
Intentionerne i denne strategiplan vil i første omgang blive fulgt ved igangsættelse af de beskrevne tiltag, som vil blive behandlet i handlingsplanen for den kommunale rottebekæmpelse 2021.

Det er vigtigt for Miljø- og Energiforvaltningen, at processen frem mod de opstillede mål bliver udført med kvalitet, og at Miljø- og Energiforvaltningen ender med et ”produkt”, som er nyttig i det daglige arbejde med kommunal rottebekæmpelse, ligegyldig om man er rottebekæmper eller administrativ medarbejder. Miljø- og Energiforvaltningen vil løbende diskutere fremdriften med de aktive involverede parter således, at vi hurtigt vil kunne lave nødvendige tilpasninger med det formål at nå disse mål.

Udviklingen i antallet af rotteanmeldelser

Det ville være nemt at bruge udviklingen i antallet af rotteanmeldelser som udgangspunkt for, hvor god den kommunale rottebekæmpelse er. Dog viser erfaringen, at antallet af rotteanmeldelser kan variere gevaldigt fra år til år af årsager, som f.eks. vejrforhold. Særligt mangel på tydelige sæsonsift, især overgangen fra efterår til milde vintre, kan betyde en stigning i antallet af rotter og dermed i antallet af anmeldelserne.

I Aalborg Kommune er antallet af anmeldelser, i perioden fra 2011 og frem til 2020, gået op og ned (se i øvrigt figur), men med en udvikling, som er på linje med udviklingen i det øvrige Danmark.



Der er formentlig mange årsager til variationerne, og det er sandsynligvis ikke kun vejrets indvirkning. I 2020 har Aalborg Kommune oplevet en eksplosiv stigning af rotteanmeldelser i foråret, formentlig pga. coronanedlukning i samfundet. Borgerne har været hjemme, og været ekstra opmærksomme på rottehuller i have, spor i udhuse og lofter og lign. En del af anmeldelserne har endvidere vist sig at være mosegrise og andet ved første besøg af rottebekæmperen. Denne tendens er også set i mange andre kommuner i Danmark.

I Aalborg Kommune kan borgerne anmelde rotter via kommunens hjemmeside hele døgnet. Desuden har der de senere år været større fokus på rotter i medierne, hvilket nok har øget folks generelle opmærksomhed. Aalborg Kommune ser ikke de mange anmeldelser, som følge af f.eks. borgernes øgede opmærksomhed som et minus. Tværtimod, jo mere opmærksomhed, jo hurtigere kan kommunen slå til med effektiv bekæmpelse og forebygge.

Med Miljø- og Energiforvaltningens indsats mod defekte kloakker, effektiv rottebekæmpelse og deltagelse fra borgerne, oplever vi at antallet af genanmeldelser på samme ejendom f.eks. i Aalborg Midtby er blevet mindre. Dette kan bl.a. tilskrives det store indsats de sidste 4 år med at få udbedret kloakdefekter, således at årsagen til rottetilhold er fjernet, og ikke at der blot er sket en bekæmpelse af rotterne. Det er derfor håbet, at antallet af rotteanmeldelser vil stabilisere sig på et niveau som er lavere end 2020, hvor der var tale om en ”corona-effekt”.